

Bruxelles, 22. svibnja 2025.
(OR. en)

9305/25

POLCOM 100
COMER 82
UD 117
COHOM 81
DELECT 63

POP RATNA BILJEŠKA

Od: Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine
DEPREZ

Datum primitka: 21. svibnja 2025.

Za: Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije

Br. dok. Kom.: C(2025) 3066 final

Predmet: DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) .../...
od 21.5.2025.
o izmjeni Uredbe (EU) 2019/125 o trgovini određenom robom koja bi se
mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno,
nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument C(2025) 3066 final.

Priloženo: C(2025) 3066 final

Bruxelles, 21.5.2025.
C(2025) 3066 final

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) .../...

od 21.5.2025.

o izmjeni Uredbe (EU) 2019/125 o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST DELEGIRANOG AKTA

Cilj je Uredbe (EU) 2019/125 o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje¹ („Uredba”) spriječiti s jedne strane smrtnu kaznu, a s druge mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje u zemljama izvan Unije.

U njoj se razlikuju:

roba koja je sama po sebi namijenjena za zlostavljanje te se njome uopće ne smije trgovati (Prilog II.) odnosno

roba koja može imati zakonitu namjenu, na primjer oprema za kazneni progon (Prilog III.) ili roba za terapijsku uporabu (Prilog IV.).

Trgovina robom navedenom u prilogima III. i IV. podliježe učinkovitoj kontroli pri izvozu iz Europske unije ili provoza kroz nju ili pri isporuci u treću zemlju kao posljedica brokerskih usluga ili tehničke pomoći.

Uredba je osmišljena kao instrument podložan redovitim izmjenama, koji uključuje mehanizme koji Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji omogućuju da zajednički odgovore na promjene na međunarodnom tržištu sigurnosti i promjene u vrsti upotrebe i zloupotrebe opreme za kazneni progon te da reagiraju na tehnološki napredak u trgovini.

Popis robe u Uredbi potrebno je stalno ažurirati kako bi se uzele u obzir česte tehnološke i tržišne promjene na međunarodnom tržištu sigurnosti, ali i promjene upotrebe i zloupotrebe opreme za kazneni progon, kako je navedeno u izvješću Komisije o preispitivanju² iz 2020. Da bi i dalje bila primjerena svrsi, Uredba treba odgovoriti na nove trendove i probleme zabilježene posljednjih godina u vezi s mučenjem i zlostavljanjem bez oduzimanja slobode, u kontekstu gušenja mirnih prosvjeda. Tijela kaznenog progona u nekim zemljama posljednjih godina rutinski zloupotrebljavaju tzv. manje smrtonosno oružje, uključujući nadražujućii sprej, vodene topove i gumene metke, kako bi suzbila neslaganje i spriječila mirne prosvjede, zbog čega se povećava broj teško ozlijeđenih ili ubijenih građana. U nekim dijelovima svijeta prosvjednici su sve više izloženi prekomjernoj, nezakonitoj ili nepotrebnoj primjeni sile³.

Važeći popis robe zadnji je put ažuriran Uredbom (EU) 2016/2134 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. studenoga 2016. o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1236/2005 o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje⁴.

Ovim delegiranim aktom izmjenjuju se popisi robe navedeni u prilogima II. i III. Prilogom II. obuhvaćena je roba koja nema *nikakvu praktičnu namjenu* osim za izvršenje smrtne kazne ili za mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje. Prilog III. odnosi se na robu koja bi se *mogla upotrijebiti* za mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje.

roba koja se ponajprije koristi za potrebe tijela kaznenog progona.

¹ SL L 30, 31.1.2019., str. 1. Nakon više izmjena, Uredba Vijeća (EZ) br. 1236/2005 od 27. lipnja 2005. o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje (SL L 200, 30.7.2005., str. 1.) kodificirana je kao Uredba (EU) 2019/125.

² COM(2020) 343 final, 30.7.2020.

³ <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/07/protect-the-protest/>

⁴ SL L 338, 13.12.2016., str. 1.

roba koja, uzimajući u obzir njezin dizajn i tehnička svojstva, predstavlja znatan rizik da bi se moglo koristiti za mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje.

Prema delegiranom aktu zabranjuju se oružje, uređaji i oprema za raspršivanje tvari za onesposobljavanje, nadražujućih ili srodnih tvari odnosno gumeni meci i slično streljivo koji nisu prikladni za uporabu od strane tijelâ kaznenog progona za obuzdavanje ljudi ili u svrhu kontrole nemira ili samozaštite. Delegiranim aktom zabranjuje se i roba za koju postoji visok rizik da će uzrokovati toliko jaku bol ili patnju da bi se to moglo smatrati mučenjem ili okrutnim, nečovječnim ili ponižavajućim postupanjem ili kažnjavanjem.

Izmjene se prvenstveno temelje na zaključcima izvješća Komisije iz 2020. o robi obuhvaćenoj područjem primjene Uredbe⁵, radu Komisijine neformalne skupine stručnjaka za provedbu Uredbe, izvješćima posebnog izvjestitelja UN-a za mučenje⁶ i organizacija koje se bave zaštitom ljudskih prava te relevantnim međunarodnim standardima u tom području⁷. Na primjer, u skladu sa Standardnim minimalnim pravilima UN-a za postupanje sa zatvorenicima (takozvana „Pravila Nelsona Mandele”, revidirana 2015.) zabranjuje se upotreba sredstava prisile koja su sama po sebi ponižavajuća ili bolna jer ne ispunjavaju zakonitu svrhu kaznenog progona koja se ne bi mogla postići standardnim sredstvima za vezivanje ruku ili nogu, zbog čega su skupni lanci navedeni u Prilogu II. iako su prethodno bili navedeni u Prilogu III.

2. SAVJETOVANJA PRIJE DONOŠENJA AKTA

U skladu s člankom 29. stavkom 4. Uredbe „[p]rije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.⁸”.

U uvodnoj izjavi 46. Uredbe navodi se sljedeće: „Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.”.

U uvodnoj izjavi 48. Uredbe daje se sljedeća uputa: „Ako Komisija odluči savjetovati se sa skupinom prilikom pripreme delegiranih akata, trebala bi to učiniti u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.”.

U pripremi ovog delegiranog akta provedena su sveobuhvatna višemjesečna savjetovanja s vladinim stručnjacima iz država članica u okviru Koordinacijske skupine za borbu protiv mučenja, među ostalim na sastancima održanima 23. studenog 2023., 6. lipnja 2024. i 5. prosinca 2024.

⁵ COM(2020) 343 final, 30.7.2020.

⁶ Posebni izvjestitelj UN-a za mučenje, *Extra-custodial use of force and the prohibition of torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment*, dokument UN-a A/72/178, 20. srpnja 2017.: „Svaka primjena sile bez oduzimanja slobode koja nema zakonitu svrhu (zakonitost), nije potrebna za postizanje zakonite svrhe (nužnost) ili uzrokuje nanošenje prekomjerne štete u odnosu na svrhu koja se želi postići (proporcionalnost) u suprotnosti je s utvrđenim međunarodnim pravnim načelima koja uređuju način na koji službenici tijela kaznenog progona primjenjuju silu i predstavlja okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje”.

⁷ Standardna minimalna pravila UN-a za postupanje sa zatvorenicima (Pravila Nelsona Mandele), Ured visokog povjerenika UN-a za ljudska prava (OHCHR), Smjernice o upotrebi manje smrtonosnog oružja u kaznenom progonu ili Priručnik UN-a za učinkovito istraživanje i dokumentiranje mučenja i drugog okrutnog, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (Istanbulski protokol).

⁸ [SL L 123, 12.5.2016., str. 1.](#)

Nacrt delegiranog akta objavljen je kako bi se prikupile povratne informacije dionika u razdoblju od 5. ožujka 2025. do 2. travnja 2025.

Komisija je primila ukupno šest doprinosa, i to tri od građana, dva od nevladinih organizacija i jedan od poduzeća.

Primljene povratne informacije bile su općenito pozitivne. Komisija je primila na znanje doprinose nevladinih organizacija koje su podržale njezinu inicijativu i prijedloge za jačanje područja primjene Uredbe, a razmotrit će ih u predstojećem izvješću o preispitivanju Uredbe protiv mučenja. Nadalje, Komisija je uzela u obzir i odgovorila na primjedbe poduzeća koje se odnose na jednu točku iz Priloga III.

3. PRAVNI ELEMENTI DELEGIRANOG AKTA

Člankom 24. Uredbe Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 29. radi izmjene priloga I., II., III., IV., V., VI., VII, VIII. i IX. Uredbi.

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) .../...

od 21.5.2025.

o izmjeni Uredbe (EU) 2019/125 o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2019/125 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. siječnja 2019. o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje¹, a osobito njezin članak 24. prvi stavak,

budući da:

- (1) U skladu s Uredbom 2019/125 zabranjen je svaki izvoz, uvoz i provoz robe navedene u Prilogu II., neovisno o podrijetlu te robe. Prilogom II. obuhvaćena je roba koja nema nikakvu praktičnu namjenu osim za izvršenje smrtne kazne ili za mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje.
- (2) U skladu s Uredbom (EU) 2019/125 za svaki izvoz robe navedene u Prilogu III. potrebna je dozvola, neovisno o podrijetlu te robe. Prilogom III. obuhvaćena je roba koja bi se mogla koristiti za mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje, odnosno roba koja se ponajprije koristi za potrebe tijela kaznenog progona i roba koja, uzimajući u obzir njezin dizajn i tehnička svojstva, predstavlja znatan rizik da bi je se moglo koristiti za mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje.
- (3) Popis robe utvrđen u prilogima II. i III. Uredbi (EU) 2019/125 potrebno je stalno ažurirati kako bi se odgovorilo na česte tehnološke i tržišne promjene na međunarodnom tržištu sigurnosti te na promjene upotrebe i zloupotrebe opreme za kazneni progon. Prilog II. i III. Uredbi (EU) 2019/125 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti. Kako bi se nadležnim tijelima i gospodarskim subjektima olakšala uporaba referentnih materijala, Prilog II. i III. toj uredbi trebalo bi zamijeniti.
- (4) Člankom 24. Uredbe (EU) 2019/125 Komisiji su dodijeljene ovlasti za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 29. radi izmjene priloga Uredbi.
- (5) Uredbu (EU) 2019/125 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Prilog II. Uredbi (EU) 2019/125 zamjenjuje se tekstem iz Priloga I. ovoj Uredbi.

Prilog III. Uredbi (EU) 2019/125 zamjenjuje se tekstem iz Priloga II. ovoj Uredbi.

¹ SL L 30, 31.1.2019., str. 1.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 21.5.2025.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN